

Egyetem

IV. évfolyam 2. szám

2002. február

A SZEGEDI FELSOÓKTATÁS INFORMÁCIÓS HÁTTÉRMAGAZINJA

„A szellemet, a magatartást közvetítsük a hallgatóknak”

Beszélgetés Szél Évával, az SZTE Egészségügyi Főiskolai Kar egykori főigazgatójával

– *Hogyan emlékszik vissza a gyermekkorára?*

– Nem voltam jó gyerek, sokat ve-rekedtem a fiúkkal. Emiatt elég sok konfliktusom volt. De tanulni nagyon szerettem. Amint megtanultam, azonnal nagyon szerettem olvasni. Emlegetik nálunk otthon, hogy amikor az első osztályt elvégeztem, elmentem nyaralni valahova rokonokhoz, és onnan írtam haza egy levelet, hogy azonnal gyertek értem, mert itt a gyerekek nem szabad újságot olvasni. Ez az újságolvasás azóta is megmaradt, minden újságot én olvasok el először otthon.

– *Általános iskolába szeretett járni?*

– Szerettem. Ide jártam a Temesvári körút sarkán lévő iskolába. Akkor ez még Tanítóképző volt. A Tanítóképzőnek volt egy gyakorló elemi iskolája, és oda jártam. Mégpedig úgy, hogy a szüleim beíratk az egyik osztályba, azonban a második vagy a harmadik napon észrevettem, hogy van egy másik osztály is, ahol szimpatikusabb a

tanító bácsi. Egyszerűen átírtam magam abba a másik osztályba az Anyukám legnagyobb megdöbbenésére. Annál is inkább, mert az eredeti tanítót az Anyukám jól ismerte, és így nagyon szégyellte, hogy neki ilyen gyereke van. Azonban a Majzik tanító bácsiról, akihez mentem, végülis kiderült, hogy egy nagyon kiváló tanító volt, nagy elismerést szerzett. Jól éreztem magamat.

– *Középiskolában volt - e kedvenc tantárgya?*

– Igen, a matematika. Nagyon szerettem volna matematikát tanítani. Polgáriba jártam, ezért amikor azt befejeztem, akkor Tanítóképzőbe kerültem. Igazából akkor még pedagógusnak készültem. Ez egy érdekes dolog, hogy végül visszanyarodtam a tanításhoz. Érettségi előtt volt egy oktatási reform, és ezért mi már nem diplomát kaptunk, hanem érettségiztünk. Érettségi után orvosi egyetemre mentem.

– *Ha matematika tanár akart lenni, akkor miért választotta mégis az orvosi egyetemet?*

– Jártak barátaim az orvosi egyetemre, és biztatgattak, hogy menjek oda. Nem mondhatom azt, hogy egész életemben orvos akartam lenni. Egész életemben pedagógus akartam lenni. De nagyon megszerettem a gyerekgyógyászatot. A diploma megszerzése után az Újszegedi Gyerekkórházban dolgoztam, ambulanciát vezettem. Szerettem ott lenni. Újszegedi

folytatás a IV. oldalon

Néhány gondolat a tanárjelöltek rasszizmusáról

A rasszizmus örök és égető probléma az egész világon. Háborúk dúlnak szerte a világban, emberek milliói földönfutók, avagy aláztatnak meg nap mint nap, az etnikai konfliktusoknak köszönhetően. Noha hihetnők, hogy nálunk nincsen probléma, nem egészen így áll a kép, hiszen jelentős létszámú roma kisebbség és hazánkban, állandóan vitatott körülmények között.

Szocializációjuk lassabban halad, mint az átlagpolgároké, természetes hát, hogy kiemelten kezelik a politikai pártok is a „cigánykérdést”, ahogy a népnyelv nevezi. A Magyar Köztársaság Parlamentje – még az előző kormányzati ciklus alatt – pedig a romák érdekérvényesítésének elősegítésére kisebbségi jogok biztosának, nyugaton divatos szóval ombudsmannak nevezte ki Kaltenbach Jenőt, s hivatalában éppen tavaly hosszabbította meg, elismerve végzett munkájának jelentőségét.

Az ombudsman ősszel azonban nagy vitát kiváltó megállapításokkal állt elő, egy általa sem reprezentatívnak tartott, a végzős pedagógia szakos hallgatók körében végzett felmérés alapján. Előbb a Parlament kisebbségi bizottságában, majd november végén sajtótájékoztatón. Azt állította Kaltenbach, hogy aggasztó a tanárjelöltek rasszizmusa, ugyanis minden hetedik tanárjelölt megrögzötten cigányellenes és rasszista, hiszen az előbb említett felmérés bizonyítja, hogy a végzős pedagógiai szakos

hallgatók 14 százaléka illetően képzet alakított ki magáról a visszaküldött kérdőíven, míg a megkérdezettek 36,5 százaléka tekinthető enyhén rasszistának. Ha ehhez hozzávesszük, hogy 38,5 százalékot tesz ki az a réteg, mely elfogadja az „együttélés kényszerét”, de a romákat nem tekinti egyenrangúnak, össze is állt a kép: minden tizedik tanárjelölt nyitott és toleráns csupán.

Az Oktatási Minisztérium azonnal reagált e kijelentésekre, nem fogadván el reprezentatívnak az úgynevezett önkitöltős módszerrel végzett felmérést, amit egyébként az ombudsman el sem küldött ne-

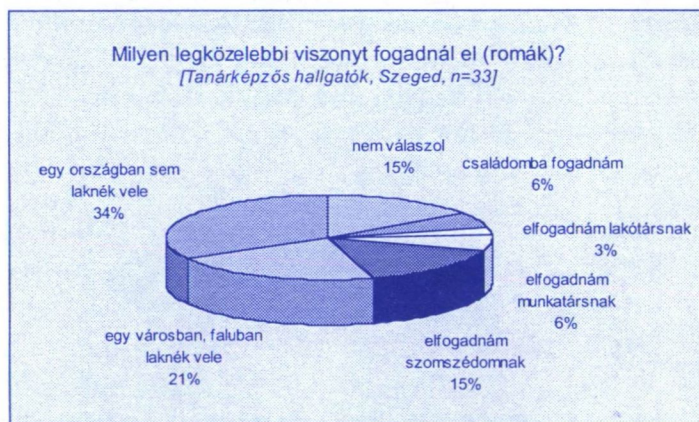
gy gondoltam, utánajárok a kérdésnek, vajon ki mit gondol a felmérésről, és a tanárjelöltek rasszizmusáról.

A Szegeden leginkább érintett kar, a tanárképző főiskola főigazgató-helyettese, Dr. Homor Géza elmondta, annak idején „rajta keresztül” folyt a felmérés, hiszen az ő asztalán landolt Kaltenbach felkérő levele, érdekes részletekről tudott tehát beszámolni. Homor Géza elmondása szerint két lépcsőben zajlott a felmérés. Először csupán statisztikai adatokat kért az ombudsman, a végzős hallgatók számáról, és azon belül is a nemzetiségi hallgatókra vonatkozóan.

Mint illetékes főigazgató-helyettes, eljárta az ügyben, és megküldte az adatokat, de mint mondta, csupán a német, román és szlovák nemzetiségi szakos hallgatókról tartják nyilván származását, azt is csupán azért, mivel a nemzetiségi képzésben vesznek részt, a romákról ilyen statisztika nyilván nem létezik, és

nem is készül a jövőben.

Másodszor érkezett a felkérő levél és a kérdőív, mely szerint a végzős hallgatók tíz százalékával töltesse ki a főiskola a kérdőívet, és lehetőleg nemzetiségi szakosok is legyenek köztük. A főigazgató-helyettes elmondása szerint ettől kezdve a Tanulmányi Osztály intézte az ügyet, és szorgalmában valószínűleg a tervet kissé túlteljesítve – igyekezve megfelelni az ombudsman kérésének –, a kb. negyven kérdőív felét román, szlovák és német nemzetiségi hallgatókkal, másik felét pedig magyar

kik, s jelezte, elvégzi majd e felmérést. Ugyanilyen értelemben járt el a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája is, és tiltakoztak az érintett intézmények hallgatói önkormányzatai, és a Pedagógusok Szakszervezete is, mondván, ez a felmérés csupán arra jó, hogy feszültségeket szüljön, és újabb „sebet ejtsen” a tanártársadalmon.

Minden csoda három napig tart azonban, a sajtóvihar elcsendesedett, és azóta nagy a csend. Felmerül hát a kérdés, politikai balhé szem és fültanúi lehattünk csupán? Tanárképzős hallgatóként

származású hallgatókkal töltötte ki, majd elküldte az ombudsmannak.

A harmadik levél, amely ezután érkezett, megköszönte a segítséget, és megküldte az értékelést. Ebben Kaltenbach leírta az eljárásokat, a következtetéseket és az ajánlásait. Homor Gézát azért lepte meg a sajtóvita, mivel a több oldalas értékelésben csupán néhány mondat az, amiről a vita folyik, tehát a rasszizmus vádjá. Egyébként azt vizsgálja, hogy fel vannak-e készülve a hallgatók arra, hogyan állják meg a helyüket kisebbségi környezetbe kerülve, és azt állapítja meg, hogy nem. Sajnálatainak adott hangot azzal kapcsolatban, hogy az értékelés nemzetiségi oktatással kapcsolatos ajánlásait nem hozta nyilvánosságra a biztos, noha az – a JGYTFK vezetése szerint – megszívlelendő megállapításokat is tartalmazott e téren. A kisebbségi oktatás, amely legjelentősebb a szegedi tanárképzőn az országban, nem lehet egyenlő a nyelvi képzéssel, azt ki kell venni a normatív finanszírozási körből, és politikai súlyának megfelelően kell kezelni szakmailag és anyagilag is. A kar vezetése tehát a kiemelését tartja elhamarkodottnak, felelőtlennek és kirekesztőnek, miközben a lényegi tartalom, mely megfontolandó lehetne, nem kapott súlyt. „Ez valószínűleg politikai okokból történhetett így, melyben állást foglalni nem tiszteltem!” – zárta le becsélgetésünket.

Megkerestem Jancsák Csabát, az SZTE EHÖK elnökét is, vajon ő milyennek látja a szegedi hallgatók hozzáállását a rasszizmus problematikájához. Hiszen tudnunk kell, mit gondolnak a hallgatók a kérdésről. Az elnök válaszában elmondta, értelmezhetetlennek, ugyanakkor figyelemfelkeltőnek tartja az ombudsmant idéző sajtóorgániumokban megjelenteket. A szegedi egyetemisták vonatkoz-

sában pedig magánvéleményének ismertetése helyett inkább kutatási tényekről számolt be. Elmondása szerint 2001 késő tavaszán kérdezőbiztosos kutatás történt az SZTE hallgatói körében, mely az

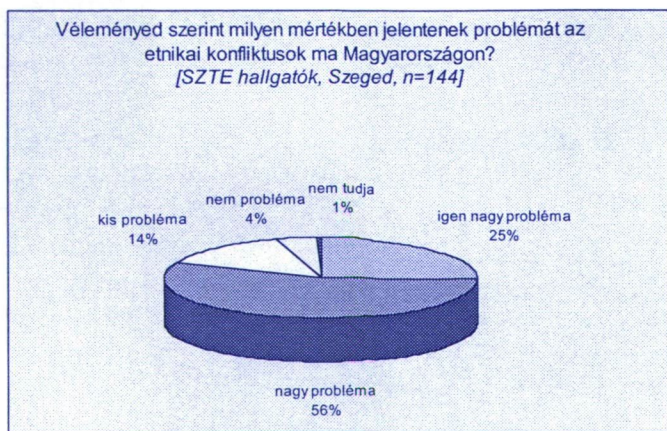

Oktatáskutató Intézet ez évi országos mintát feldolgozó egyetemistakutatásnak szolgált próbavizsgálatként, és mely 77 kérdésben vizsgálta a szegedi hallgatók szociális helyzetét, életnívóját, életstílusát, életpálya-stratégiáit, igényeit a felsőoktatás és a hallgatói szolgáltatások felé, valamint a hallgatók toleranciáját, illetve érzékenységét a társadalmi konfliktusok iránt. A végelemzés alatt álló vizsgálat e kérdésben árnyaltabb képet ad. Láttatja, hogy szegedi egyetemi viszonylatban a tanárképzős hallgatók az összegytemi minta arányaihoz hasonló mértékben oszlanak meg, a „Milyen legközelebbi viszonyt fogadnál el (romák)?” kérdésben. Róluk, és az összegytemi válaszadókról is elmondható, hogy a hallgatók többsége, 51 százaléka befogadó a romákkal. Fontosnak tartotta kiemelni, hogy a szegedi hallgatóknak az etnikai konfliktusok iránti érzékenysége igen magas, a válaszadók 25 %-a igen nagy, és 56 %-a nagy problémaként tekint az etnikai konfliktusok felé. (lásd grafikonok)

Mit is írhatnék zárszóként? Fontos lenne teljesen tisztán látni az ombudsman szándékát, látni a „megbízhatatlan önköltőtől kérdezőket”, reprezentatívabb felméréseket végezni, azokat konfe-

renciákon megvitatni, és végül, de nem utolsósorban tenni valamit a rasszizmus terjedése ellen. Erre azonban hitem szerint csak a kisebbségekkel közösen, szent elhatározással lehetünk képesek, és ezért valamennyiünknek tenni kell. De nem így, ahogy

Kaltenbach Jenő tette. Azt mondja egy általam igen tisztelt ismerősöm – egyetemi tanár –, hogy vigyázni kell az ilyen módon feltett kérdésekkel, hiszen könnyen csőbe húzhatja a problémát sokszor szakmai, elvi síkon megvitató ifjakat. Még őt is. Ha azt kérdeznék tőle, beenged-e egy cigányt a lakásába, azt mondaná nem. Ha azt kérdezik, a fia bemutatja új cigány barátját, és kérdi, behívhatja-e egy sörre, erre a válasz természetesen igen. Akkor ez

az ismerősöm most rasszista, enyhén rasszista, netán ellenkezőleg, toleráns? Attól függ, honnan akarom nézni...

folytatás a I. oldalról

lány vagyok. Újszaged egy nagyon zárt terület. A betegek az én korosztályom gyerekei voltak. Így minden beteget nagyon jól ismertem. Egyébként a hallgatóimnak mindig el szoktam mondani, hogy ne féljenek attól, hogy amikor hazamennek a saját falujukba, városukba, ismerősök közé kerülnek. Megvan ennek is a különlegessége. Úgy érzem, hogy nagyon meg tudtam találni a hangot azokkal a mamákkal. Még ma is megismerem a volt betegeimet, bár már nagyon régen gyógyítottam őket, de van, hogy még nevekre is emlékszem. Nagyon szerettem ott. Tulajdonképpen akkor szerettem meg a védőnőket, amikor a gyerekkórházban rendelttem. Akkor láttam, hogy egy gyerekorvos területen védőnő nélkül nem tud dolgozni. A védőnő az, aki a családokkal tudja a kapcsolatot tartani, és ez halatlanul nagy segítséget jelent az orvosnak. Aztán elhívtak az Egészségügyi Osztályra. Gyermekvédelmi feladatokat láttam el. A városnál gyermekvédelmet szerveztem. Az egy nagy szervezési időszak volt, tudniillik akkor a városban még két körzeti gyerekorvos volt, és egymás után évről évre szerveztük a gyerekkörzeteket. Ott is volt egy nagyszerű városi vezető védőnő munkatársam, akivel nagyon együtt tudtam dolgozni. Majd 15 évvel a végzésem után, hívtak ide, az Egészségügyi Főiskolára igazgatónak.

– Nagyon átugrottuk az egyetemi éveket. Milyen volt egyetemistának lenni?

– Teljesen más volt, mint most. Nekem kezdetben problémát jelentett az, hogy nem gimnáziumból jöttem. Például, nem tanultam latint, és nekem az utolsó nyáron és az első félévben kellett egy bizonyos latin ismeretet szereznem.

Akkor még egyébként az egyetemen nem szerveztek latin oktatást, mert mindenki tanult előtte latint. Így magántanulóként kellett ezt pótolnom. Érdekes visszagondolni, hogy az első év milyen nehéznek tűnt. Aztán amikor harmadéves voltam, nevettem is magamon, hogy úristen, mennyi anyagot tudok ma megtanulni, és elsős koromban meg mit szenvedtem a csontokkal. Jó társaságom volt. Volt egy nagyszerű barátnőm, aki a mai napig a legjobb barátom. Volt még két nagyon jó barátom, akikkel elsős korunktól kezdve jó barátságban voltunk, az egyikhez hozzá is mentem feleségül. Egyébként éltük azt az életet, ami az akkori egyetemisták élete volt. Mentünk a Balatonra szőlőt szüretelni a balatoni gazdaságba, meg ehhez hasonlók. Ugyanakkor nagyon sokat tanultunk. Mindig a barátnőmmel tanultunk együtt, mert nagyon jól tudtunk együtt tanulni.

– Miért választotta a gyermekgyógyászatot?

– Mindig vonzódtam a gyerekekhez. Hiszen eleve úgy indultam, hogy tanító akartam lenni, és ez azért megmaradt bennem. Amikor gyakorlaton voltunk, akkor azt láttam, hogy a felnőttekkel a kapcsolattartás sokkal nehezebb, mint a gyerekekkel. Mások persze azt mondják, hogy a gyerekekkel nehezebb, mert ők nem tudják elmondani, mi a bajuk. Számomra viszont ez nem így volt. A tanulmányainkat pont egy reformmozgalom kellős közepén végeztük. Az egyik évben például úgy volt, hogy az utolsó év elkezdése előtt a szigorlatokat le lehetett tenni. Azokat a szigorlatokat, amelynek még nem volt gyakorlata. A jövődő férjem akkor nagyon határozottan azt mondta, hogy le fogjuk rakni a vizsgákat egymás után, hogy nyugodtan töltsük a szigorló évün-

ket. Ma ez egy mehökkentő szituációnak tűnik. Azonban levizsgáztunk, és amikor elmentünk a három hónapos gyakorlatokra a vizsgák után, akkor mi olyan sok mindent csinálhattunk a különböző klinikákon, amit az évfolyamtársaink, akik még nem vizsgáztak, azoknak nem engedték meg. Ez egy nagyon szép év volt az életemben.

– 15 év gyakorló orvoslás után nem hiányzott a tanítás mellett a gyógyítás?

– Fokozatosan álltam át, mert egyik pillanatról a másikra nem lehet. Meg kell, hogy mondjam, hogy a védőnőoktatás nagyon közel van a gyermekgyógyászathoz. Elég sokáig a Genetikai Tanácsadóban dolgoztam gyerekgyógyászként. Kezdetben vállaltam még ügyletet is.

– Szeret tanítani?

– Nagyon! Eddig egyszer jutott eszembe, hogy de jó, hogy nem lettem matematika tanár. Amikor egy nem olyan nagy számolási feladatot akartam a hallgatóimmal megértetni. Olyan rosszul esett, hogy ami számomra olyan kézenfekvő, az a hallgatóimnak nem az. Akkor gondoltam azt, hogy mégis milyen jó, hogy nem egy olyan tárgyat kell tanítanom, amit sokan nem szeretnek.

– A tananyagon kívül volt -e még valami, amit meg akart tanítani a tanítványainak?

– Az ismereteken kívül talán még fontosabb az, hogy a szellemet meg a magatartást közvetítsük a hallgatónak. Nagyon szerettem és szeretem ma is a hallgatókat, és nagyon jó kapcsolatban is voltam velük. Arra is nagyon büszke vagyok, hogy volt hallgatóim most itt oktatnak az Egészségügyi Főiskolán.

Van olyan volt hallgatóm, aki főiskolai tanár, van, aki már docens egy másik tanszéken. Ráadásul ők mind olyanok, akik végzés után kimentek dolgozni, és amikor hívtam őket, akkor visszajöttek, és nagyon szép karriert futottak be. Tulajdonképpen annak is örültem, hogy 1975 - ben aktívan részt vettem abban, hogy főiskolává váljon az iskola. Innentől kezdve kicsit kötődöm a Budapesti Főiskolához is. Ma is van ott egy tanácsadói állásom. Minden héten járok fel Pestre. Volt egy év, amikor az itteni igazgatás mellett ott főigazgató is voltam.

– *Az ember fiatalon azt gondolja, hogy majd ha nyugdíjas leszek, akkor de jó lesz nekem, majd csak lógatom a lábam, és egész nap azt csinálom, amit mindíg is szerettem volna.*

– Én is ezt gondoltam. Azonban most mindenki azt mondja nekem, hogy te most úgyis nagyon ráérsz nyugdíjasként, gyere már és csináld meg. Szóval ez egy ilyen dolog.

– *Mit csinálna legszívesebben, ha még több ideje lenne?*

– Olvasnék. Én mindenolvasó vagyok. Ami a kezembe kerül, azt elolvasom akár tetszik, akár nem.

– *Nagyon nagy könyvtára lehet!*

– Igen. Állandóan kiszedegetetem a könyveket, amelyekről úgy gondolom, hogy még egyszer nem fogom elolvasni, és eladom az antikváriumba. Mindig forgatom a könyveim, de azért persze vannak alapkönyveim, amelyeket megtartok.

– *Melyik a kedvenc könyve?*

– Például évekig vágytam arra, hogy a kezembe kerüljön Hóman

- Szekfű Magyar története. Ez egy öt kötetes könyv. Már gyerekkoromban szemeztem vele, de akkor azt mondták a szüleim, hogy ez nem gyereknek való. Most már tudom, hogy mennyire igazuk volt. Aztán amikor már nagyobb lettem, akkor ez a könyv indexre került. Mindig vágytam rá. Egyszer a férjem keresett egy antikváriust, aki megszerezte. Ez a könyv most is olyan, hogy ha éppen nincs aktuális könyvem, akkor ezt krimi helyett lehet olvasni, annyira érdekes. Ezen kívül nagyon szeretem az útleírásokat. Nagyon szeretünk utazni.

– *Merre jártak eddig?*

– Ami eddig a legjobb volt, az Kenya. Oda nagyon vágyom vissza, és még mindig nem mondtam le róla, hogy oda még egyszer visszamenjek. A múlt nyáron azt kértem a férjemtől születésnapomra, hogy menjünk vissza Rómába, mert legelőször Nyugaton Rómában vol-

tunk. Ez már olyan régen volt! Úgy vágytam arra, hogy még egyszer felelevenítsem. A férjem kongresszusra ment Indiába, én meg kísértem őt. Az egy nagyon érdekes út volt. Nagyon félelmetes. Nem abban az Indiában voltunk, amit úgy általában mutogatnak, hanem fent voltunk Északon, ott, ahol az Aranytemplom van. Nagyon nagy nyomorral találkoztam ott, bár tudtam, hogy ez lesz, mert a férjem már előző évben is volt, és készített képeket, meg elmesélte, mit látott. Mondtam, hogy én csak akkor megyek el, hogyha a Tadzsmahalt megnézzük. Az valahol másfele van, de azért oda is elmentünk. Skócia is gyönyörű, főleg Edinborough. Jártunk Kanada túlsó felén Vancouver - ben, az is csodálatos volt. Többször voltunk Cipruson is. A férjem felvételiztetett az ottani angol tagozaton, én meg mentem vele turistaként. Nagyon szép utakat csináltunk.

Árvai Mara

Az ILS Szegeđ Nyelviskola és nemzetközi Pitman nyelvvizsgaközpont

Nyelvtanfolyamai:
nyelvvizsgaelőkészítő,

Akkreditált Pitman nyelvvizsgái:

általános,
szakmai speciális
(pld. üzleti)
minden szinten

jelentkezési határidő: nyelvvizsga időpont:

2002. március 05.	2002. április 05.
2002. május 28.	2002. június 28.
2002. augusztus 06.	2002. szeptember 06.
2002. nov. 13.	2002. december 13.

- * Csoportindítás: 2002 január 7-étől folyamatosan
- * Ingyenes próbanyelvvizsga lehetőség!
- * Pitman: a barátságos nyelvvizsga!
- * SZTE hallgatóknak 15%-os kedvezménnyel!

További információk:

ILS Szegeđ Nyelviskola
6720 Szegeđ, Victor Hugo u. 6.
Tel.: 62-420-595
e-mail: ils@deltav.hu

 Pitman
Qualifications